

LKKA STUDENTŲ PROFESINĖS VERTYBINĖS ORIENTACIJOS RENGIANČIOS SPORTO PEDAGOGO KARJERAI

Audronė Dumčienė, Vilma Medišauskaitė
Lietuvos kūno kultūros akademija, Kaunas, Lietuva

Audronė Dumčienė. Docentė socialinių (edukologijos) mokslų daktarė. Lietuvos kūno kultūros akademijos Sporto pedagogikos ir psichologijos katedros docentė. Mokslinių tyrimų kryptis — aktualios pedagoginės ir psichologinės problemos kūno kultūros ir sporto kontekste.

SANTRAUKA

Tyrimo tikslas — išanalizuoti LKKA I kurso studentų profesines vertybines orientacijas rengiančios sporto pedagogo karjerai.

Tiriamąją imtį sudarė 300 LKKA I kurso studentų. Tyrimui naudota adaptuota anketa, kurią sudaro tokių profesinę orientaciją rodančių vertybių grupės: saviaktualizacija, profesinė saviraiška, profesinės aspiracijos, socialumas, komfortas.

Tyrimas atskleidė, kad visų LKKA fakultetų I kurso studentai prie svarbiausių profesinių vertybių priskiria: pirmiausia — komfortą, toliau — profesinę saviraišką, profesinę saviaktualizaciją, socialumą. Profesines aspiracijas rodančios vertybės tarp svarbiausių nepateko. Konstatuotas menkas būsimų sporto pedagogų socialumo lygis.

Pagal pasirinkimo dažnį nustatytos šios svarbiausios LKKA I kurso studentų profesinės vertybės: geras atlyginimas (47%); karjeros galimybės (44%); rezultatų siekimas (41%); naujų žinių įgijimas (40%); mažai streso darbe (39%). Įvairių fakultetų pirmakursiai nurodo skirtingas svarbiausias profesines vertybes, ne tas pačias renkasi vyrai ir moterys.

Raktažodžiai: karjera, profesinės vertybės, profesinės vertybinės orientacijos.

IVADAS

Intensyvėjanti globalizacija kelia vis didesnius specialistų kompetencijos reikalavimus, taigi tobulėti turi ir juos rengiančios institucijos. Atsirado būtinybė įvardyti pagrindinius kompetencijos komponentus, jos lygmens požymius ir išdėstyti svarbiausias specialistų rengimo gaires.

Daugelis autorių (Carnevale, 1991; Herr, 1990; Rhinesmith, 1992) akcentuoja šiuos svarbiausius profesinės kompetencijos komponentus: informacijos ir resursų valdymą, bendravimą ir bendradarbiavimą su žmonėmis bei saviugdą visą gyvenimą. Be bazinio pasirengimo yra svarbūs problemų sprendimo ir sprendimų priėmimo gebėjimai, lankstumas, adaptyvumas, kūrybinis mąstymas,

savimotyvacija ir gebėjimas reflektuoti.

Profesinė kompetencija įgyjama bazinių kompetencijų (Bitinas, 2000) pagrindu.

Iki praėjusio šimtmečio devinto dešimtmečio buvo akcentuojamas rengimo(si) profesijai ir karjerai nacionalumas (Herr, 1990). Dėl globalizacijos vyksta ugdymo karjerai turinio ir tikslų, jos raidos pokyčiai. Pasak L. S. Zwerling (1992), ugdymas karjerai turėtų būti liberalus ugdymas. J. Arnold (1997) ir H. Schuler (1995) nuomone, karjeroje labiau akcentuotinas asmeninis jos pobūdis. Pasak J. Arnold (1997), profesija yra tik kontekstas, kuriame rutuliojasi karjera.

Nors ugdymas karjerai kildinamas iš rengimo profesijai, bet rengimo karjerai teorinius pagrindu-

dus tik šeštame XX amžiaus dešimtmetyje padėjo amerikiečiai psichologai D. E. Super (2001), P. C. Cairo ir kt. (1996), D. V. Tiedeman (1983).

Karjera yra vienas iš svarbiausių asmenybės savimonės, savivertės, savigarbos, saviraiškos, socialinio statuso ir ekonominio gyvenimo šaltinių. Ji įmanoma tikrai kaip individų ir socialinių sistemų (švietimo ir darbo organizacijų) sąveikos procesas. Šia prasme karjerą galima laikyti susitarimu tarp išsilavinusio, gebančio kompetentingai veikti individo ir visuomenės, pripažįstančios šios veiklos reikšmingumą, kokybę ir sutinkančios mokėti už tai tam tikromis vertybėmis (Bitinas, 2000).

Tyrimų duomenimis (Kučinskienė, 2003), kuo visuomenė labiau išsivysčiusi, tuo daugiau dėmesio ir investicijų joje skiriama ugdymui karjerai.

Literatūros šaltinių analizė parodė, kad karjerą ir rengimąsi jai apibūdinančios sampratos tebėra diskusijų lygmens, todėl šio tyrimo metu naudosis tokiais sampratomis:

- Karjera (Patton, McMahon, 2001) — visa žmogaus gyvenimo veikla, apimanti mokymąsi, darbą, laisvalaikį ir kitas sritis.
- Karjeros vertybių sistema sudaro trys svarbiausi posistemiai: asmenybės vertybės, profesijos vertybės, organizacijos vertybės (Kučinskienė, 2003).
- Ugdymas karjerai — tikslingas visą gyvenimą trunkantis procesas, apimantis švietimo, darbo organizacijų ir bendruomenės pastangas (Kučinskienė, 2003).
- Rengimasis karjerai — tai nuolatinis žmogaus saviugdų procesas, kurio metu įgyjama ir tobulinama sėkmingai karjeros plėtočiai būtina kompetencija (Kučinskienė, 2001).
- Rengimo karjerai tyrimai atliekami ir Lietuvoje (Kučinskienė, 2001, 2003; Pukelis, 2002; Sakalas, Šalčius, 1997; Stanišauskienė, Večkienė, 2000; Šernas, 2003), tačiau sporto pedagogų rengimas(is) karjerai aukštosios mokyklos ugdymo procese mažai tyrinėtas.

Šalyje susiklosčiusi situacija, kad, pasak V. Šerno (2003), „absolventų išsilavinimas neatitinka šiuolaikinės Lietuvos darbo rinkos reikalavimų, jei jie negeba susikurti darbo vietas, atiduoti duoklę šaliai, kuri suteikė jiems galimybę baigti mokslus“. Taigi labai svarbu žinoti rengimo(si) sporto pedagogo karjerai aspektus.

Šiuo tyrimu siekiama išsiaiškinti studentų požiūrį į esmines sporto pedagogo profesinės

veiklos vertybes. Tyrimui buvo pasirinkti pirmakursiai, nes jų susidaryto sporto pedagogo veiklos įvaizdžio iš esmės dar nepakeitė studijos aukštojoje mokykloje.

Tyrimo tikslas — nustatyti LKKA I kurso studentų profesines vertybines orientacijas rengiantis sporto pedagogo karjerai.

Uždaviniai:

1. Ištirti studentų profesines vertybines orientacijas.
2. Nustatyti būsimųjų sporto pedagogų profesinių vertybių skirstinį.

TYRIMO OBJEKTAS IR METODAI

Tyrimo objektas — LKKA pirmo kurso studentų vertybinės orientacijos rengimosi sporto pedagogo karjerai kontekste. Tiriamąją imtį sudarė 300 studentų. Buvo apklausti 103 Sporto edukologijos (SE) fakulteto studentai (38 moterys, 65 vyrai); 82 Sporto biomedicinos (SB) fakulteto studentai (63 moterys, 19 vyrai); 115 Sporto technologijų ir turizmo (STT) fakulteto studentų (43 moterys, 72 vyrai).

Tiriant naudotasi Lietuvoje aprobuota (Gumuliauskienė ir Macaitienė, 2002) ir mūsų adaptuota (įvertinta sporto pedagogų rengimo specifika) Toronto universiteto Profesinės karjeros centro profesinių vertybių anketa, kurioje išskirtos tokias profesines vertybines orientacijas rodančios grupės: profesinė saviaktualizacija, profesinė saviraiška (šios dvi grupės išskirtos norint atlikti išsamesnę profesinės saviraiškos analizę), profesinės aspiracijos, socialumas, komfortas. Anketinis tyrimas vyko 2003 metais. Lyginamoji analizė atlikta trijuose LKKA fakultetuose — SE, SB ir STT. Anketiniai duomenys apdoroti matematinės statistikos metodais, naudojant EXCEL programą (procentinis skirstinys, skirtumų reikšmingumas pagal Pirsono χ^2 kriterijų; reikšmingumo lygmuo p — 0,05).

REZULTATAI

Respondentų atsakymų apie svarbiausias profesinę saviaktualizaciją, profesinę saviraišką, profesines aspiracijas, socialumą ir komfortą rodančias vertybes duomenys atitinkamai pateikti 1, 2, 3, 4 ir 5 paveiksle.

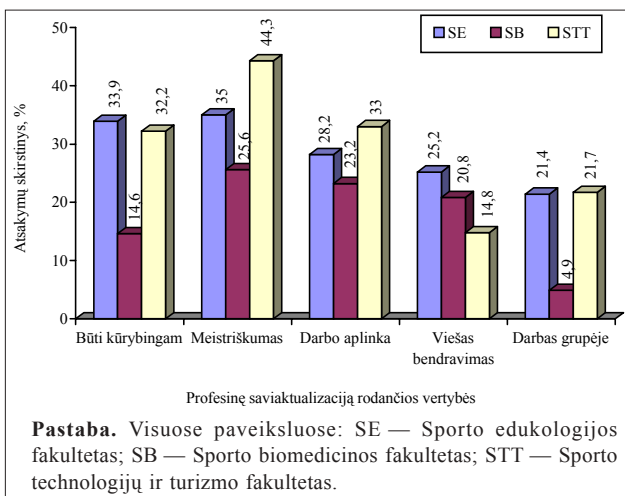
Statistiniai skaičiavimai parodė (žr. 1 pav.), kad profesinę saviaktualizaciją rodančios vertybės „Būti kūrybingam“ ir „Darbas grupėje“ statistiškai

patikimai ($p < 0,05$) yra svarbesnės SE nei SB studentams. Vertybė „Viešas bendravimas“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) yra svarbesnė SE nei STT studentams. Vertybės „Būti kūrybingam“, „Meistriškumas“ ir „Darbas grupėje“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) reikšmingesnės STT nei SB studentams. Vertybė „Intelektinis statusas“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) svarbesnė SB nei STT studentams.

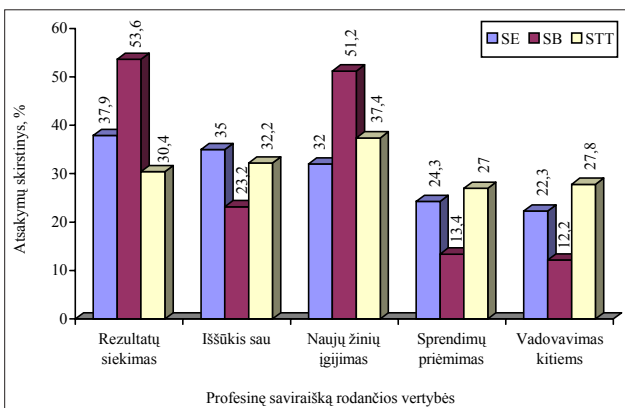
Svarbiausių profesinę saviraišką rodančių vertybių duomenys pateikti 2 paveiksle.

Profesinę saviraišką rodančios vertybės „Rezultatų siekimas“ ir „Naujų žinių įgijimas“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) yra svarbesnės SB nei SE ar STT studentams. Palyginus SE ir STT fakultetų studentų atsakymus apie saviraišką rodančias profesines vertybes, statistiškai patikimo skirtumo ($p > 0,05$) nenumatyta. Tuo tarpu vertybė „Vadovavimas kitiems“ STT studentams statistiškai patikimai ($p < 0,05$) svarbesnė nei SB studentams.

Respondentų nuomonės dėl profesines aspiracijas rodančių svarbiausių profesinių vertybių skirstinys pavaizduotas 3 paveiksle.

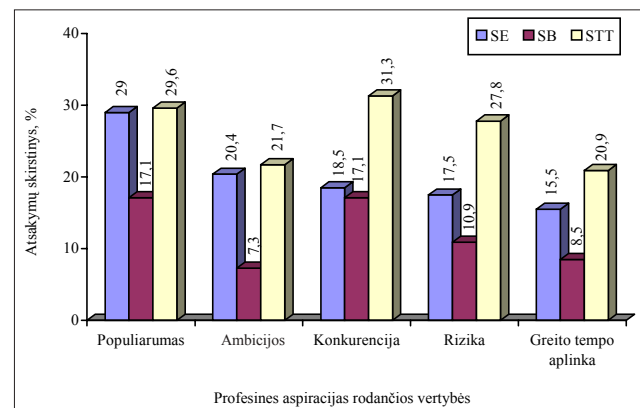
1 pav. Tiriamųjų skirstinys pagal vertybių aktualizacijas

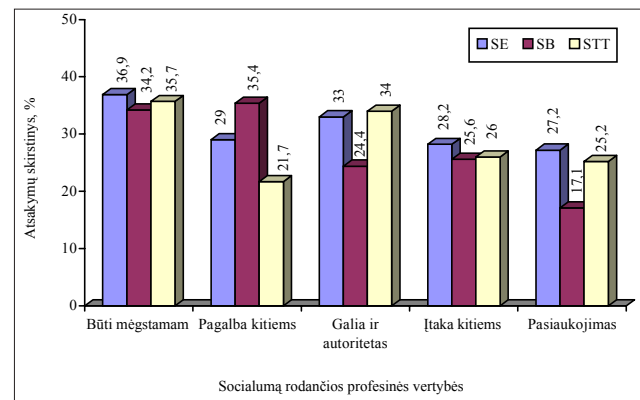
2 pav. Tiriamųjų skirstinys pagal profesinę saviraišką rodančių vertybių aktualizacijas

Profesines aspiracijas rodančios vertybės „Populiarumas“, „Ambicijos“ ir „Rizika“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) yra svarbesnės SE ir STT nei SB studentams. Be to, vertybės „Greito tempo aplinka“ ir „Konkurencija“ STT studentams statistiškai patikimai ($p < 0,05$) svarbesnės nei SB studentams. Palyginus SE ir STT fakultetų studentų atsakymus apie profesines aspiracijas rodančias vertybes, statistiškai patikimo skirtumo ($p > 0,05$) nenumatyta.

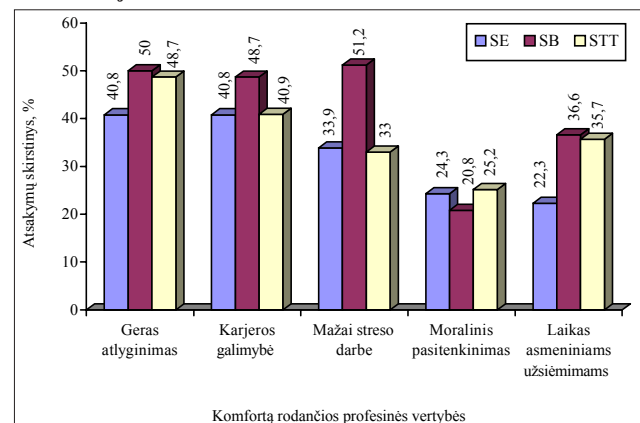
Svarbiausių respondentų socialumą rodančių profesinių vertybių skirstinio duomenys pateikti 4 paveiksle.

3 pav. Tiriamųjų skirstinys pagal vertybių aspiracijas

4 pav. Tiriamųjų skirstinys pagal socialumą rodančių vertybių aktualizacijas

5 pav. Tiriamųjų skirstinys pagal komfortą rodančių vertybių aktualizacijas

Statistinė analizė parodė, kad visų fakultetų studentų atsakymai apie socialumą rodančias svarbiausias profesines vertybes tarpusavyje statistiškai patikimai ($p > 0,05$) nesiskiria.

Respondentų atsakymų apie svarbiausias komfortą rodančias profesines vertybes procentinis skirstinys pavaizduotas 5 paveiksle.

Atsakymų analizė parodė, kad komfortą rodanti vertybė „Mažai streso darbe“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) svarbesnė yra SB nei SE ir STT studentams, o vertybė „Laikas asmeniniams užsiėmimams“ statistiškai patikimai ($p < 0,05$) yra svarbesnė SB ir STT nei SE studentams.

REZULTATŲ APTARIMAS

Išanalizavus visų fakultetų I kurso studentų profesinių vertybių orientacijas nustatyta, kad LKKA pirmakursiams reikšmės mažėjimo tvarka svarbiausios yra šios: „Geras atlyginimas“ (47%); „Karjeros galimybė“ (44%); „Rezultatų siekimas“ (41%); „Naujų žinių įgijimas“ (40%), „Mažai streso darbe“ (39%). Tačiau fakultetuose šios nuomonės įvairuoja. Taigi LKKA pirmakursių profesinės vertybinės orientacijos menkai atitinka šiuolaikines pasaulines tendencijas, nes, kaip nurodo P. Brown ir R. Scase (1997, p. 81), dabar reikia turėti „karjeros portfelyje: būtinas žinias, įgūdžius, patirtį ir kontaktus, kurie, beje, nėra pastovūs“. Tyrimo rezultatai liudija, kad per pirmuosius pirmakursių rengimosi sporto pedagogo karjerai studijų metus tarp svarbiausių profesinių vertybių jie nenurodė tų, kurios iš esmės lemia profesinę veiklą. Į LKKA, kaip ir kitas aukštąsias mokyklas, matyt, įstoja abiturientai, neturintys aiškių profesinių vertybinių nuostatų, nes, kaip rodo tyrimai (Stanišauskienė ir Večkienė, 2000), bendrojo lavinimo mokyklose egzistuojančios rengimosi karjerai prielaidos yra nepakankamos ir netolygios. Tvirtų profesinių vertybinių nuostatų nebuvimą rodo ir tai, kad stojantieji prašymuose nurodo po kelias aukštąsias mokyklas ir keliolika pageidautinų specialybių.

Kita vertus, gero atlyginimo iškėlimas į pirmą vietą rodo šalyje dirbančių pedagogų nuostatas, nes 2003 metais 63,6% jų nurodė esą patenkinti atlyginimu (Šileika ir kt., 2003). LKKA studentų profesinių vertybinių nuostatų neatitikimas pasaulinių tendencijų iš esmės atitinka šias nuostatas, esančias šalyje, nes net 63,6% pedagogų mano, kad profesinis pasirengimas pakankamas, tačiau net 90,9% nurodo nepakankamą praktinį pasi-

rengimą (ten pat).

Sporto edukologijos fakultete jos išdėstytos taip: „Karjeros galimybės“; „Geras atlyginimas“ (po 40%); „Rezultatų siekimas“ (37,9%); „Būti mėgstamam“ (36,9%); „Meistriškumas“; „Iššūkis sau“ (po 35%); „Mažai streso darbe“ (33,9%). Šie tyrimo duomenys iš esmės nesiskiria nuo kitų autorių (Gumuliuskienė ir Macaitienė, 2002) gautų rezultatų.

Sporto biomedicinos fakultete: „Rezultatų siekimas“ (53,6%); „Naujų žinių įgijimas“; „Mažai streso darbe“ (po 51,2%); „Geras atlyginimas“ (50%); „Karjeros galimybės“ (48,7%); „Laikas asmeniniams užsiėmimams“ (36,6%).

Sporto technologijų ir turizmo fakultete: „Geras atlyginimas“ (48,7%); „Meistriškumas“ (44,3%); „Karjeros galimybės“ (40,9%); „Naujų žinių įgijimas“ (37,4%); „Laikas asmeniniams užsiėmimams“; „Būti mėgstamam“; „Dirbti nepriklausomam“ (po 35,7%). Gauti rezultatai neprieštaruoja A. P. Carnevale (1991) mintims apie plačios profesinių vertybių skalės svarbą siekiant karjeros greit kintančioje aplinkoje. Tą patvirtina ir S. Rhinesmith (1992), pabrėždamas globalios mąstysenos svarbą, gebėjimą suvokti reiškinis plačiau.

Analizuojant vertybių grupes nustatyta, kad būsimoji sporto pedagogai labiausiai vertina profesines vertybes, rodančias komfortą. Tarp svarbiausių vertybių pagal pasirinkimo dažnio procentinę išraišką STT ir SB fakultetų studentai nurodė keturias iš jų, o SE — tris. Atitinkamai vertybes, rodančias profesinę saviraišką, SE ir SB fakultetų respondentai nurodė dvi, o STT — vieną. Po vieną vertybę, rodančią profesinę saviaktualizaciją, nurodė tik STT ir SE fakultetų studentai. Tik vieną vertybę, rodančią socialumą, nurodė SE fakulteto studentai. Deja, į svarbiausių profesinių vertybių rinkinius nepateko nė viena, rodanti profesines aspiracijas. Tenka konstatuoti, kad būsimoji sporto pedagogai, kurių profesija tiesiogiai siejasi su rūpinimusi žmonėmis ir pagalba jiems, sveikos gyvensenos propagavimu, yra labai prasto socialumo lygio ir turi menkas profesines ambicijas. Aiški profesinių vertybių nuostata yra labai svarbi vertinant karjeros perspektyvas, tai patvirtina ir kitų autorių tyrimo rezultatai (Cairo et al., 1996).

Šiek tiek netikėtas tyrimo rezultatas buvo tai, kad STT fakultete, kuriame studijuoja gana daug sportininkų (dalis iš jų — būsimoji treneriai), tarp penkių svarbiausių vertybių „Rezultatų siekimo“

nebuvo. Tuo tarpu SB fakulteto studentai šią vertybę nurodydavo dažniausiai, o SE ją įvardydavo antra pagal svarbą.

Tik 12% tiriamųjų prie svarbiausių profesinių vertybių priskyrė norą dirbti grupėje, ir tai neatitinka šiuolaikinių profesinės veiklos tendencijų (Walker, 1992).

Vyrai ir moterys pasirinko skirtingas svarbiausias vertybes. STT fakulteto moterims svarbiausia profesinė vertybė — „Meistriškumas“, vyrams — „Laikas asmeniniams užsiėmimams“. SE fakultete: moterims — „Naujų žinių įgijimas“, vyrams — „Rezultatų siekimas“. SB fakultete: moterims — „Karjeros galimybės“, vyrams — „Rezultatų siekimas“ (šis skirtumas statistiškai nereikšmingas, $p > 0,05$).

Palyginus SE ir STT fakultetų vyrų profesinių vertybių įvertinimo rezultatus nustatyta, kad SE fakulteto studentams „Rezultatų siekimas“ yra svarbesnė vertybė (49,2%) nei STT fakulteto studentams (15,2%) (skirtumas statistiškai patikimas, $p < 0,05$). SB fakulteto respondentams vyrams „Naujų žinių įgijimas“ yra svarbesnė vertybė (57,9%) nei STT (19,4%) ir SE (7,8%) fakultetų vyrams ($p < 0,05$). Palyginus moterų atsakymų rezultatus pastebėta, kad „Rezultatų siekimas“ yra svarbesnė profesinė vertybė SB fakulteto studentėms (42,9%) nei būsimoms sporto edukologėms (18,4%) ($p < 0,05$). Tačiau „Pagalba kitiems“ yra reikšmingesnė profesinė vertybė SE fakulteto studentėms (55,3%) nei SB fakulteto studentėms (30,2%). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad „Pasi-

aukojimas“ būsimoms sporto edukologėms statistiškai patikimai svarbesnis (51,2%) nei SB fakulteto studentėms. Taigi galima teigti, kad skirtingų fakultetų pirmakursiai išskiria ne tas pačias svarbiausias profesines vertybes, be to, nevienodas profesines vertybes renkasi vyrai ir moterys.

Tyrimo rezultatai rodo, kad tikslinga periodiškai apklausti studentus ir duomenis panaudoti valdant studijų procesą, kaip tai daroma kituose universitetuose (Wickwire, 1995).

IŠVADOS

1. Visų LKKA fakultetų I kurso studentai prie svarbiausių profesinių vertybių priskiria: pirmiausia — komfortą, toliau — profesinę saviraišką, profesinę saviaktualizaciją, socialumą. Profesines aspiracijas rodančios profesinės vertybės tarp svarbiausių nepateko. Konstatuotas menkas būsimų sporto pedagogų socialumo lygis.
2. LKKA I kurso studentų profesinių vertybių eiliškumas neatitinka pasaulinės darbo rinkos šiuolaikinių tendencijų.
3. Respondentų svarbiausių profesinių vertybių pasirinkimo dažnio seka tokia: „Geras atlyginimas“ (47%); „Karjeros galimybės“ (44%); „Rezultatų siekimas“ (41%); „Naujų žinių įgijimas“ (40%); „Mažai streso darbe“ (39%).
4. Pastebėtas tam tikras moterų ir vyrų vertybinių orientacijų skirtumas.

LITERATŪRA

- Arnold, J. (1997). *Managing Careers into the 21st Century*. London: Paul Chapman Publishing Ltd.
- Bitinas, B. (2000). *Ugdymo filosofija*. Vilnius: Enciklopedija.
- Brown, Ph. & Scase, R. (1997). Universities and employers: Rhetoric and reality. The Postmodern university. In A. Smith and F. Webster (Eds.), *Contested Vision of Higher Education in Society*. London.
- Cairo, P. C., Kritis, K. J. & Myers, R. A. (1996). Career assessment and the Adult Career Concerns Inventory. *Journal of Career Assessment*, 4, 198—204.
- Carnevale, A. P. (1991). *America and the New Economy*. Alexandria, VA: American Society for Training and development.
- Gumuliuskienė, A. ir Macaitienė, R. (2002). Būsimųjų pedagogų profesinės vertybės. *Pedagogika*, 61, 83—90.
- Herr, E. L. (1990). Employment counseling in a global economy. *Journal of Employment Counseling*, 27 (4), 147—159.
- Kučinskienė, R. (2003). *Ugdymo karjerai metodologija*. Klaipėda: KU.
- Kučinskienė, R. (2001). Ugdymas karjerai — švietimo aktualija pasaulyje ir Lietuvoje. *Pedagogika*, 43, 40—50.
- Patton, W., McMahon, M. (2001). *Career Development Programs: Preparation for Life Long Career Decision-Making*. Melbourne: ACER. P. 13.
- Pukelis, K. (2002). Karjeros projektavimo gebėjimai žinių visuomenėje: nauji iššūkiai profesiniam konsultavimui ir karjeros planavimui. *Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos*, 6, 24.
- Rhinesmith, S. (1992). Global mindsets for global managers. *Training and Development*, 46 (10), 63—68.
- Sakalas, A. ir Šalčius, A. (1997). *Karjeros valdymas*. Kaunas: Technologija.
- Schuler, H. (Hrsg.) (1995). *Lehrbuch Organisationspsychologie* (2. korr. Aufl.). Bern: Huber.
- Stanišauskienė, V. ir Večkienė, N. (2000). Rengimasis karjerai transformacijų laikotarpiu: Lietuvos gimnazijose egzistuojančių prielaidų analizė. *Socialiniai mokslai*, 1 (22), 84—90.

Super, D. E. (2001). *Opportunities in Psychology Careers*. Contemporary Books.

Šernas, V. (2003). *Profesinio elito ugdymo gerinimo būdų paieškos*. Prieiga per internetą: http://www.vdu.lt/alearning2003/II%20Dalis/Sernas_lt_kalb.doc.

Šileika, A., Gruževskis, B., Čėsnaite, B. ir kt. (2003). *Specialistų poreikis. Universitetų absolventų konkurencingumas darbo rinkoje darbo jėgos pasiūlos ir paklausos kontekste*. 2003 metų tyrimas. Prieiga per internetą: http://www.mokslas.lt/index.cgi?menu_item=specialist_needs_forecast

Tiedeman, D. V. (1983). Flexible filing, computers and

growing. *The Counseling Psychologist*, 11 (4), 33—48.

Walker, J. W. (1992). Career paths in flexible organisation. In D. Montross and C. Shinkman (Eds.), *Career Development: Theory and Practice*. Springfield, IL: Charles C. Thomas.

Wickwire, P. N. (1995). *Career Education: That Works in Programs, Practices and Publications*. California: Clearing House Company.

Zwerling, L. S. (1992). Liberal learning and the world of work. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 53, 99—113.

THE VALUES OF PROFESSIONAL ORIENTATIONS OF STUDENTS AT THE LITHUANIAN ACADEMY OF PHYSICAL EDUCATION DURING THEIR PREPARATION FOR THE CAREER OF A SPORT PEDAGOGUE

Audronė Dumčienė, Vilma Medišauskaitė

Lithuanian Academy of Physical Education, Kaunas, Lithuania

ABSTRACT

The purpose of the research — to define the values of professional orientations of freshmen during their preparation for the career of a sport pedagogue at LAPE.

The investigated sample were 300 freshmen at LAPE. In the research the adapted questionnaire was applied, in which there were groups of values, reflecting such values of professional orientations: self-actualization, professional self-expression, professional aspiration, sociability and comfort.

The results of the research have shown that the freshmen of all faculties at LAPE most frequently have attributed these values as the most important professional values: 1. Comfort; 2. Professional self-expression; 3. Professional self-actualization; 4. Sociability. Professional values, reflecting professional aspiration, have not been marked as the most important. Low level sociability of the future sport pedagogues has been stated.

The following professional values were detected as the most important, referring to the freshmen's choice: good salary (47%) opportunities of career (44%); aspiration for high results (41%); mastering of new knowledge (40%); low level of stress in a workplace (39%).

The most important professional values vary in the mind of freshmen in different faculties, besides the values were different between women and men.

Keywords: career, professional values, values of professional orientations.

Gauta 2004 m. rugpjūčio 24 d.
Received on August 24, 2004

Priimta 2005 m. vasario 2 d.
Accepted on February 2, 2005

Audronė Dumčienė
Lietuvos kūno kultūros akademija
(Lithuanian Academy of Physical Education)
Sporto g. 6, LT-44221 Kaunas
Lietuva (Lithuania)
Tel +370 37 302669
E-mail audroned.@one.lt